

Lucia Dărămuș

NOAPTE BUNĂ, DRAGI SECURIȘTI AI USR!

Bolile Spiritului Critic, eseuri atipice, Editura „Libertas”, 2006, autor Magda Ursache. Atipică atât din punct de vedere tematic, dar și în privința stilului, cartea mai sus menționată șochează chiar de la titlu. Prima întrebare care îți împunge mintea se învârtă în jurul sferei semantice, sferă semantică ivită din împletirea palierelelor interpretative ale celor trei termeni puși în joc: „bolile”, „spiritului”, „critic”. De ce boală a spiritului critic? De ce boală? Că societatea română este bolnavă și încă bolnavă rău de tot, bolnavă de sechelele comunismului de care nu mai scăpăm, acest fapt știam. Că foști securiști, colaboraționiști, turnători sadea, lichele intelectuale care nu citesc nimic, deși se cred critici și scriitori, bântuie societatea culturală, în special uniunea scriitorilor *securizată de securiști* scriitori, care prin anii '70 semnau hârtii contra lui Paul Goma, ce s-a revoltat pe față împotriva sistemului, actualmente delatorii acestuia râzându-i în față din fotoliile plușate ale uniunii, aflasem și asta. Că în prezent se încearcă o cosmetizare a acestor lichele incul-te, zugrăviți pe exterior, în putrefacție pe interior precum *mormintele vărute*, se vede. Că mulți știi și cunosc multe dedesubturi, dar tac pentru că le e mai căldicel așa, gândindu-se, nutrind în hoitul interior la vreun amărât de premiu literar de care nici dracu nu va fi auzit, cunoaștem.

Domnilor muritori, ce nu știți dumneavoastră e că *istoria este fiica timpului!*

Din ce în ce mai multe voci tinere, puternice, capabile să se exprime în toate limbile și toate nuanțele, conștiente că au la îndemână doar cuvântul, critică uniunea scriitorilor.

Cu adevărat salutară este inițiativa unui senior, trecut prin toate furcile caudine ale vechiului și actualului sistem.

Ei bine, **Bolile spiritului critic**, un volum cu ținută, deși nu a apărut la o editură în urma căreia se cântă cu surle și alăute, tocmai despre spaimile românilor vorbește, despre ierarhiile de tip comunist, despre centralizare, despre mințile trase la indigo, despre cenzură și cenzorii care astăzi încearcă să ascundă propria mizerie sub preș, omițând că miroase în jur, despre faptul că românii au multe întrebări, dar niciodată răspunsuri, despre falsa libertate a opiniei, că de ai curajul să spui exact cum stau lucrurile o iei cu vârf și îndesat prin diferite modalități; fie marginalizare, fie amenințare pe față, fie ești omis din dicționare, fie ți se pierde din „greșeală” poemul dat să fie expus în vitrina poezilor sau intervine *lapsus memoriae* etc.

Cui prodest? Literaturii universale în nici un caz, aceasta va cerne și discerne valoarea *per fas*.

Magda Ursache alege să fie inteligentă, să nu-i pese decât de cuvânt, conștientă că acesta nu te va trăda decât atunci când tu îl trădezi. Autoarea nu mitizează nimic, molfăie realitatea așa cum este ea, fragmentară

și dură. Dureroasă nu e tocmai această realitate cât mai degrabă acțiunea omului brut, cel ce o produce.

Revistele literare ne-au obișnuit cu forma elogioasă a cronicilor, puțini lectori știind că acestea se scriu în funcție de prietenii, găști, motivații pecuniare, grade de rudenie etc. Doar criticii isteți, care mai mizează încă pe logos, dar și pe numele lor neterfelit, scriu recenzii reale, laudând ce este de laudat, criticând ce este de criticat. Și din acest punct de vedere cartea de față este abruptă, cu un spirit acid, panegiricele, ovațiile, nostalgiile fiind lăsate pe seama lingușitorilor din cultură. Textul face notă distinctivă față de altele prin greutatea tematică, prin franchețe, prin maniera de atac lingvistic. Un citat este tocmai nimerit ca să nu uităm cum putem deveni membri ai Uniunii Scriitorilor sau cum putem accede la o onorantă funcție de profesor în cadrul UMF, că furtul din alte cărți se practică nu doar de scriitorii second-hand, care mai apoi sînt primiți în Marea Uniune Comunistă, ci și de unii doctori:

„Un colaj aiuritor, că altfel nu-i pot spune, produce Noemi Bomher sub titlul **Ospăț de cuvinte. Imaginarul hranei în literatură**. După seria de dicționare de vise, repetând aceleași fraze din postfață în prefață și viț-vercea (autoplăgiat), ideea autoarei e să constate *lumea oglindită de fundul bine lustruit al unei tigăi*, să sondeze literatura cu furculița și cuțitul, nelăsând la o parte setul de foarfeci din dotare. În SUA, plagiatul se pedepsește cu amendă zdravănă ori cu închisoarea. În Spania, plagiatul se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani. Francezii îi dau de rușine pe furi [...]. În **România**, fapta păcătoasă se trece cu vederea, considerându-se, probabil, că a cita onest, cu ghilimelele de rigoare, e un mod depășit de scriitură. Pe ex-ministrul sănătății, Mircea Beuran, ghidurile medicale franceze și americane plagiate nu l-au exclus din corpul didactic al UMF, București. Pe **Noemi Bomher** cărțile colajate, ca să nu zic plagiate, au făcut-o membru al Uniunii Scriitorilor.”

Plagiați, plagiați, tovarăși securiști-scriitori!

Hi, hi, hi, distinsa scriitoare Noemi Bomher, membră a Uniunii Scriitorilor corupți și comuniști, ar fi stat la închisoare în USA. În Spania... tot „la pârnaie cu tine”, că ai doar *ambiț*, dar îți lipsesc inteligența și creativitatea.

Cine știe, o fi dat ceva pâlincă și flori pe la secretară să nu-i scoată plagiatul din dosar, ba să i se facă și reclamă. Se practică – at first hand. Despre găinăriile de acest fel și găinari, dar la alt nivel temporal, se povestește și în cartea mai sus amintită, cu precizarea că Magda Ursache îi numește *cărcălici*: „[...] cărcălici s-au orientat și s-au limpezit repede. Cum sarcina numărul 1 a factorilor cu propaganda era ridicarea de noi cadre, s-au descoperit și stimulat destui scriitori care dovedeau *adâncă înțelegere pentru realismul socialist*.”

La uniune securiștii sunt aceiași, doar că înțelegerile

Henri Rousseau – *A Negro Attacked by a Panther*

sunt altele.....materiale, coaliții de familie (Cultura SRL Familia), dacă ai tată profesor la litere în Sibiu și socru profesor la Universitatea din Timișoara sigur capeți un premiu în Cluj. Pentru ce? N-are nici o importanță. Coaliție de naș-socru-nuntaș, etc.

„Cărcălici” ați fost, „cărcălici” rămâneți!

Cartea Magdei Ursache are marele merit de a spune lucrurilor pe nume, nu de a bijbii într-o lingvistică sirop de trandafiri, ea nu produce maculatură, cum, de altfel, se cam practică pe la noi. E de înțeles! Învățați să recolteze maculatură în trecut, multora le e greu astăzi să se debaraseze de acest prost obicei. Sechelele comunismului, ce să-i faci!

Cum la noi viața e vis și revarsă de armonie, nu poți visa decât frumos... că ești fiu de securist (colaboraționist, trădător, pârâș, turnător, într-un cuvânt lichea) ca să îți se recunoască materia cenușie din cap, talentul cu care ai venit pe lume:

„Unde Ni Sînt Securisti?”, scria pe zidul Universității Al. I. Cuza, la vreme de Goloniadă. Un' să fie? În scaune de rectori și de prorectori, de decani și de prodecani, în Senat; răsplățiți cu titluri de docență ori cu palme academice, cu șefii de departamente ori cu călătorii din Seul în Costa Rica, [...]. Amnezie programată. Foștii hăituiți de securitate s-au trezit colegi cu odraslele coloneilor care i-au hăituit, ca Luca Pițu [...]. Școala intră sub zodia imposturii. În holul Universității, studentele sunt invitate la striptease masculin; asta când vreo fătucă-iepurăș nu decretează: *azi, eu sunt deasupra!* Și nu la poziția burta pe carte se referă ea [...]. Fostul ministru al învățământului, Athanasiu, îl recomandă pentru primărie pe Vanghelie, ca să demonstreze că dacă n-ai carte ai parte [...].”

Ce să spun!? Nu pot decât să afirm că Magda Ursache vede bine, poate prea bine, cu sau fără ochelari cu dioptrii. Să mai amintesc de privirea tridimensională a lui Thackeray? Mi-a luat-o înainte Val Gheorghe: „vede monstruos și râde enorm. Magda e un Thackeray cu fustă al deșertăciunilor bahluene. E un David Lodge al campusului din Copou. Promiscuității opulente a englezului, Magda îi opune una ca atare, calică, de o plasticitate ucigătoare. Magdalizează inimitabil.”

Fraza ei nu iartă, nu curtează pe nimeni. Cu talent, cu vervă, cu franchețe, scriitoarea despică, ea nu pariază pe jocurile de culise, pe rezervele intelectuale, nu mimează

ză scrisul apelând la plecăciuni și pupături de mâini. Ea pariază pe estetica scrisului și pe cea a ființei.

Magda Ursache o marginală? Așa ar dori-o unii. Nu, scriitoarea se află în focul cel mai de mijloc al culturii, de această dată descriind *Bolile spiritului critic*. E o carte a anamnezei. Nimic nu este trecut sub tăcere. Descoperi o sete enormă pentru lectură, pentru întrebări la care vrea răspunsuri. Nu e specialistă pe realizări magistrale, pentru că a lipsit de la aceste cursuri.

Autoarea cărții, deși strigă cu gură largă demascând realitatea fadă, impostorii culturii, se mulțumește cu pașii mărunți, cu fărâmele, cu bucăți ironice.

Abordând cu aplomb teme de culise dintre cele mai diverse, vâjnoasa Magda Ursache nu tace, nu mimează, ci dă pe față bâlciul românesc, apele tulburi în care ne scaldăm. Vorbește despre televiziune și oamenii ei, despre vedete și vedetism, despre manele și maneliști, despre scriitori și, aici, se pare că se simte cel mai acasă. Nu iartă nimic. Nu-i iartă pe cei de ieri, nici pe cei de azi. Cu un spirit polemic, citită, umblată prin toate mediile culturale de aici și aiurea, direct sau indirect prin cărți, autoarea nu cunoaște prudența. Mai mult, pentru ea prudența înseamnă a rosti adevărul, conștientă de miile de fărâme de adevăr. Un subiect des abordat ar mai fi deontologia culturii, unde intră, desigur, și etica ființei. O temă foarte complicată pentru această lume.

Ei bine, Magda Ursache consideră că etica este fundamentală pentru un creator, fie el genial, lipsa acesteia ar putea explica spiritul malițios al culturii române. Fiecare se mănâncă pe fiecare, fiecare se trezește genial în momentul în care privește în oglindă (oglindea, desigur, e deformată) și, cu toate că ne curge genialitatea din toate găurile reale și ireale, ne lipsesc multe... Nobelul și, mai grav, recunoașterea internațională. Cauza nu e limba neapărat, ci putrezeala spiritului românesc, eterna lânchezeală a ortodoxismului gregar de care nu mai scăpăm.

Magda Ursache nu omite nimic, nu cruță nimic, nici chiar pe ea însăși. Fraza cu aplomb taie cangrena din cultură așa cum se întâmplă în cele două capitole foarte sugestiv intitulate *La USR se vorbește în șoaptă*: „Să zicem că Eugen Uricaru și-a dat demisia în interesul breslei, iar cobreslașii l-au apreciat din același interes. De la o vreme, însă, toleranța democratică nu mai miroase-a bine; confreria devine complicitate când atacul contează mai mult decât cauza atacului. Dacă se dovedește adevărată (chiar și parțial) acuza că a colaborat cu **Securitița** (mulțumesc, Cezar Ivănescu!) ce ne facem? Decât să ne transformăm în paranoizi bănuielnici, cum că X, Y, Z i-au turnat pe repetenții la algebra socială, obținând călătorii în străinătate, în sfidarea legii estice a legării de glie, vile, slujbe bune, burse etc., nu-i mai firească rânduiala de a cere descoperirea șoptilicilor? Sau numai omniscentul Mihai Pelin are acces la inițiere în tainele Securității?”

Arătând tipăritura Magdei Ursache prin Cluj, în stânga și-n dreapta, scriitorii *and* criticii, răsfoind-o cu ale lor *finger*e, mi-au spus cu o voce imperceptibilă, spășită..... *n-am auzit de ea, Magda Ursache*.

Cu siguranță, La USR (unde securitița încă trăiește) se vorbește în șoaptă.

Noapte bună, dragi securiști!